

Straatnieuws #01

26 december 2021 - 13 jan 2022 Jaargang 27

De vernieuwende ideeën van Neville Mchina (33).

Achtergrond

Maak kennis met The Right to Challenge.

Interview

Van *Straatnieuws* verkopen naar een betaalde baan.

Verkoper Rueben

'Dankbaar om hier te zijn.'

€2,50
(waarvan €0,85 naar de verkoper)

Tegen
voedsel-
verspilling

Weinig mensen weten het: burgers hebben het recht overheidstaken over te nemen als zij dit beter en of misschien wel goedkoper kunnen doen: The Right to Challenge. Als voorbeeld: in Delft wordt een skatebaan op deze manier door omwonenden onderhouden, in Rotterdam en Den Haag zijn vergelijkbare initiatieven. tekst en beeld Lex Veldhoen en Odensehuis

De bewoners nemen het over

Bijkomende voordelen zijn volgens de bronnen: een prettigere woonomgeving, meer faciliteiten en meer contact met buurt- en stadsgenoten. En het past bovendien bij een positievere benadering van de burger, waar regeringspartijen momenteel naar zeggen te streven.

Wat is Right to Challenge?

Right to Challenge is overgenomen uit Engeland en werd daar tien jaar geleden ingevoerd. Het is bedoeld om de invloed van burgers op het lokaal bestuur te vergroten, met name in de eigen woonomgeving. Dit door publieke taken van bijvoorbeeld de gemeente

over te nemen, mits dit goedkoper of beter (bijvoorbeeld met meer draagvlak in de buurt) gedaan wordt. Zo kunnen bewoners bijvoorbeeld bij aanbestedingen met andere (professionele) uitvoerders concurreren. Thijs Harmsen van Netwerk Right to Challenge vertelt dat in 140 Nederlandse gemeenten Right to Challenge wordt toegepast: "Ikzelf ken ongeveer 150 projecten: in de regio Rotterdam-Delft-Den Haag bijvoorbeeld een Haags park, overgenomen door omwonenden en in het Laakkwartier een project rond veiligheid. In Rotterdam het beheer van de Botanische tuin in de Afrikaanderwijk en het schoonhouden van de Afrikaandermarkt met aandacht voor recycling. In Gouda draait een project rond het schoonmaken van de grachten." De Rotterdamse Schepenstraat werd heringericht door omwonenden met enkele landschapsarchitecten die er wonen. Stedenbouwkundige Liliane Geerling typeert de gevolgen van Right to Challenge in haar straat als volgt:

'Wij kennen onze straat natuurlijk beter'

"Wij kennen onze straat natuurlijk beter dan de gemeente, en zo is onze lange straat een heel gevarieerde en fijne plek geworden, mensen voelen zich nu meer eigenaar van de straat en de gemeente kan dingen nooit met zoveel liefde en aandacht doen als mensen die houden van die plek." In hetzelfde Rotterdam begon 'Wilskracht werkt' een project met leenscootmobielen voor kleinbehuisden. De gemeente Rotterdam kwam in 2014 al met de nota: 'Kom maar op!', Tilburg later met 'Dat kan ik beter'.

Molen de Roos en Odensehuis

In Delft zijn de afgelopen jaren vier aanvragen voor Right to Challenge bij de gemeente binnengekomen. Tot nu toe werden er twee gehonoreerd (de skatebaan en Taste!). Twee andere werden afgewezen, maar kregen dankzij hun Right to Challenge claim wel eenmalige subsidies toegewezen. Sanne van 't Hof, regisseur Publiek Belang bij de gemeente Delft, ziet wel enige 'hobbels' in relatie tot het Right to Challenge. Haar werd gevraagd waarom het ruim drie jaar duurde voordat Taste! Een stuk groen kon gaan inrichten: "Aan de ene kant moest Taste!

eerst een plan maken, de praktijkschool waarmee ze het samen wilden doen, trok zich terug, terwijl wij intern allerlei dingen moesten uitzoeken, bijvoorbeeld overleggen met de afdeling Beheer Openbare Ruimte, onder andere of daar leidingen in de grond liggen en je moest rekening houden met het plantseizoen. Daarnaast speelt dat wij als gemeente afspraken hebben met een aannemer die al het groen in Delft verzorgt: je zit vast aan contracten. Bij het andere project, een groenstrook bij Molen de Roos, speelde dat laatste ook. Daar hebben we

een eenmalige subsidie gegeven uit een andere pot voor duurzame bewonersinitiatieven; zo kun je dat ook oplossen. Bij de skatebaan was al een bedrag begroot en een betaalde beveiliging aanwezig, zodat dat bedrag ingezet kon worden, maar in die situaties loop je wel het risico van verdringing; dat bewoners taken van professionals overnemen." Bij een aanvraag van Odensehuis, een inloophuis voor beginnend dementerenden in Tanthof, liepen de aanvragers tegen de barrière op dat de gemeente voor deze zorgvorm geen geld begroot had, waardoor Right to Challenge niet mogelijk was. De gemeente koos in plaats daarvan voor het geven van een startsubsidie. Van 't Hof vraagt zich af of Right to Challenge in alle gevallen het beste instrument is: "Het is best wel ingewikkeld, ook omdat gemeentebudgetten vaak al vastliggen en je binnen de gemeente mensen moet zien mee te krijgen, dat kost ook tijd." Beperkend werkt ook dat bewoners vaak

Schepenstraat, Rotterdam Gemeenschappelijk bloemenperk

Buurtproject Taste! Voorhof, Delft

Odensehuis de Linde Tanthof, Delft

een informatieachterstand hebben en niet gewend zijn aan 'gemeentegargon'. Van 't Hof: "Maar het is ook zo, dat de gemeente initiatiefnemers helpt om tot een goed plan te komen."

Van openluchtbad tot dorpskermis en botanische tuin

Veelal wordt Right to Challenge geassocieerd met onderhoud van openbaar groen, maar er zijn ook projecten op talloze andere gebieden gerealiseerd in ons land: In Berghem bij Oss organiseren bewoners zelf een dorpskermis en Hattum is zo een kinderboerderij rijker, Lunetten een sporthal in zelfbeheer en Zwolle een openluchtbad. In Zutphen is een parkeerterrein verhard met medewerking van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, wat 20.000 euro besparing opleverde. In Zaanstad wordt onderhoudswerk verricht voor een woningcorporatie, een Amsterdamse buurt is verduurzaamd en een Friese dorpswindmolen vernieuwd. Bij het grootste project 'Natuur-mei-de-mien-skip' ontwikkelen natuurorganisaties en boeren in datzelfde Friesland samen een natuurgebied van ruim 1.000 hectare. Ook in Engeland zijn

opvallende voorbeelden, zoals minibusvervoer in Londen, een recycleproject in Liverpool, een project voor brandpreventie en een gereedde bibliotheek. Harmsen: "Het is in Nederland zes jaar geleden in

'Het is in Nederland zes jaar geleden begonnen'

de marge begonnen, maar wij krijgen steeds meer aanvragen om te helpen bij de realisering. Wij rekenen om te bemiddelen bewoners geen geld, gemeenten en andere overheden wel. De grootste kans van slagen ontstaat als er enthousiasme is, een groep die het met elkaar wil gaan doen en die de gemeente weet te

Een mooi voorbeeld van een sociaal buurtproject is Taste! Het is een initiatief van Delftse kerkbezoekers die een klein leegstaand verzorgingstehuis naast de kerk konden gaan bewonen als woongroep. Ewout van Oosten, vanaf het begin erbij betrokken, vertelt: "Mijn vrouw en ik woonden in een flat hier in Voorhof, de dichtstbewoonde wijk van Nederland, maar ook heel anoniem: hoe dichter de mensen bij elkaar wonen, hoe verder ze van elkaar afstaan, lijkt het wel. We wilden iets meer verbinding onder mensen brengen." Ze stelden hun woongebouw open voor buurtactiviteiten, net als de tuin, waar nu moestuinbakken en speelobjecten staan en kippen rondlopen. Er wordt met vrijwilligers uit de buurt een vrijdagcafé gehouden en ze verzorgen maaltijden voor eenzame, kwetsbare mensen in de buurt. De woongroep wilde in 2018 ook een aangrenzend gemeentegazon langs een boezemwater tot een buurtparkje

maken door het te beplanten met fruitbomen, struiken en bankjes te plaatsen. Van Oosten vertelt dat het een lang traject is geworden: "Het plan was heel simpel, maar de communicatie met de afdeling Groen verliep nogal moeizaam en we liepen tegen allerlei regeltjes aan. Een ambtenaar heeft zich ingezet om de communicatie tussen verschillende afdelingen te stroomlijnen. Doordat we het samen met een school in de buurt wilden doen, werd corona spelbreker. Opeens stond er 2.000 euro op onze rekening, maar omdat de gemeente het contract niet ondertekend had, durfden we het niet te besteden en hebben we het teruggestort. Niemand had er nog zin in, omdat het al zo lang duurde. Maar gelukkig zijn er nu enkele mensen razend enthousiast, die het weer opgepakt hebben. Zij gaan opnieuw met de gemeente om tafel zitten en het lijkt nu komend voorjaar te gaan gebeuren."

Ewout van Oosten

De Skatebaan Beatrixlaan, Delft

Rob Vollaard

De skatebaan staat bij de Prinses Beatrixlaan, geïsoleerd, op een groenstrook bij een verkeersknooppunt, omgeven door hoge hekken en bont gekleurde door graffiti. Het is een mooi voorbeeld hoe Right to Challenge binnen een afzienbare termijn tot resultaat kan leiden. Een van de initiatiefnemers, Rob Vollaard: "Wij, een groep skaters, wilden allang een nieuw skatepark realiseren, maar daar was geen geld voor. Tijdens een raadsvergadering hoorden we over Right to Challenge en we kwamen erachter dat het beheer en de beveiliging van deze skatebaan veel geld kostte. Wij zeiden: 'Laat ons het dan doen, wij kunnen het veel effectiever.' We waren net te laat met ons, nog niet erg uitgewerkte

plan, maar het jaar erna is de aanvraag wel goedgekeurd." Volgens Vollaard kwam de voormalige werknemer niet uit de skatewereld, hebben vier zzp'ers (zelf ook skaters) hierdoor nu een parttime baan en is er sprake van een meerwaarde: "Wij helpen skaters met tips, signaleren spanningen en leggen ruzietjes bij, verzorgen blessures en wondjes, lenen skatespullen uit en helpen beginnelingen: het is ook drukker geworden sinds wij het hebben overgenomen." Hij vertelt tevens dat ze moeite hadden met de gemeentelijke bureaucratie: "Aan de andere kant is dit een ambitieus project en vind ik het stoer dat de gemeente dit zo doet."

overtuigen. Daarnaast moet je kijken of je beter met de politiek of de ambtenaren kunt onderhandelen. Daar moet je een beetje mee kunnen spelen."

Dit artikel is mede tot stand gekomen dankzij een financiële ondersteuning van het Mediafonds Delft